

Pornaisten Hyvinvointikertomus vuodelta 2023

Pornaisten hyvinvointikertomus vuodelta 2023

Sisällysluettelo

Johdanto (dia 3)

INDIKAATTORITietoja

Väestön kehitys (diat 4–7), Kansallinen terveysindeksi (8–11)

Ikäihmiset (12), Kouluterveyskysely (13–17), Move (18), lastensuojelu (19)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2023 hyvinvoinnin edistämiseksi eri ikäryhmissä (diat 20–24)

Hyvinvointia ja terveyttä edistämisen tavoitteet ja niiden toteutumisen seuranta (diat 25–28)

Liite: Hyvinvointia yhdessä – Terve Suomi tutkimus vuodelta 2022

Johdanto

- Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle (Terveydenhuoltolaki 12 §). Laaja hyvinvointikertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua.
- Hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty Pornaisten kunnanvaltuustossa 20.6.2022 §48
- Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa 2023 tarkastellaan hyvinvointia suhteessa hyvinvointisuunnitelman kriteereiden kehittymiseen, tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.
- Hyvinvointikertomus on osa strategiatyötä. Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi toteutuvat myös osana talousarviota ja niiden toteutumista seurataan osana talouden ja toiminnan seurantaa.

Kunnanvaltuusto
Kunnanhallitus
Sivistyslautakunta

Kuntastrategia

Talousarvio ja
-suunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma
- ja kertomus

-Hyvinvointityön johtoryhmä
(kunnan johtoryhmä)
- HyTe työryhmä valmisteluun
ja toimeenpanoon

Yhteistyöryhmät hyvinvointialueen
kanssa
(Esim. aluehyte, kohtaamispaikka-
työryhmät, opiskeluhoito,
kummiterveystoimijat, liikumis- ja
elintaparyhmä, ehkäisevä päihdetyö,
johdon tapaamiset)

Huoli-ryhmä
Nuorisolain moni-
ammattilainen työryhmä

Ankkuritoiminta
K0- toiminta

Yhteistyö srk ja järjestöjen
kanssa

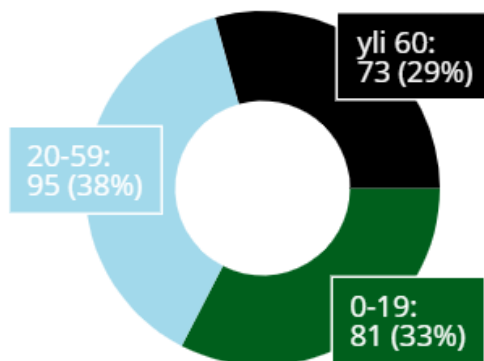
Väestö

Väestötilanne
1-3/2024 vs 1-3/2023

Asukasluku

4971 **-53**

Ikäjakauma

Statfin

Syntyneet

10 **-1**

Kuolleet

12 **+3**

Luonnollinen
Väestönlisäys

-2 **-4**

Kuntien välinen
nettomuutto

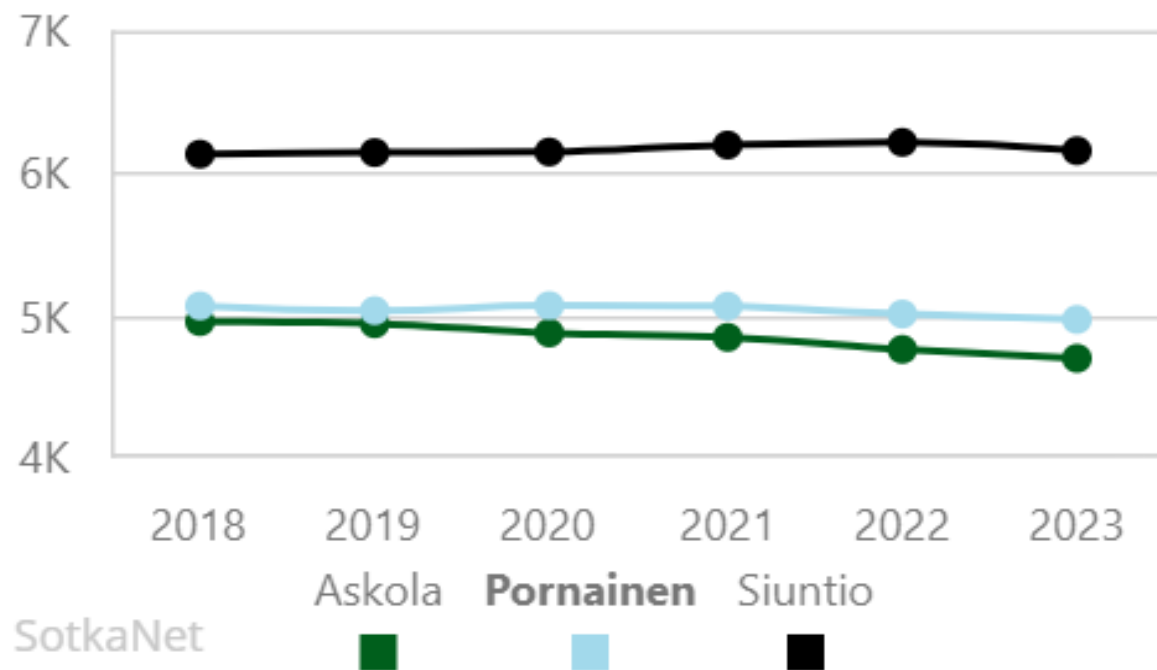
0 **-9**

Nettomaahan
muutto

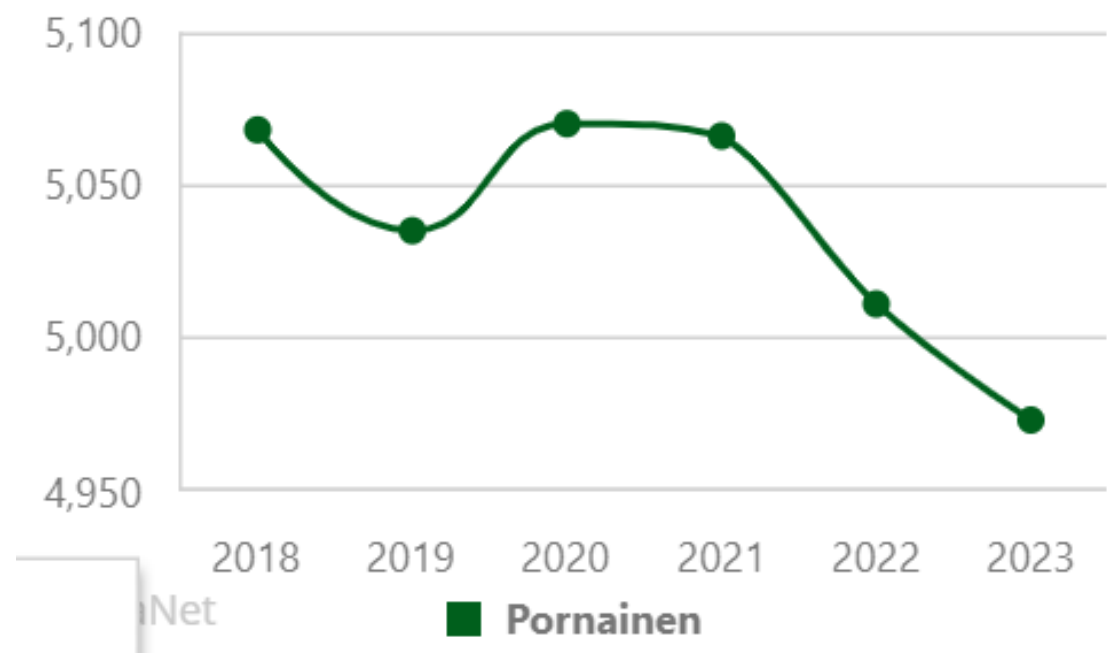
3 **+1**

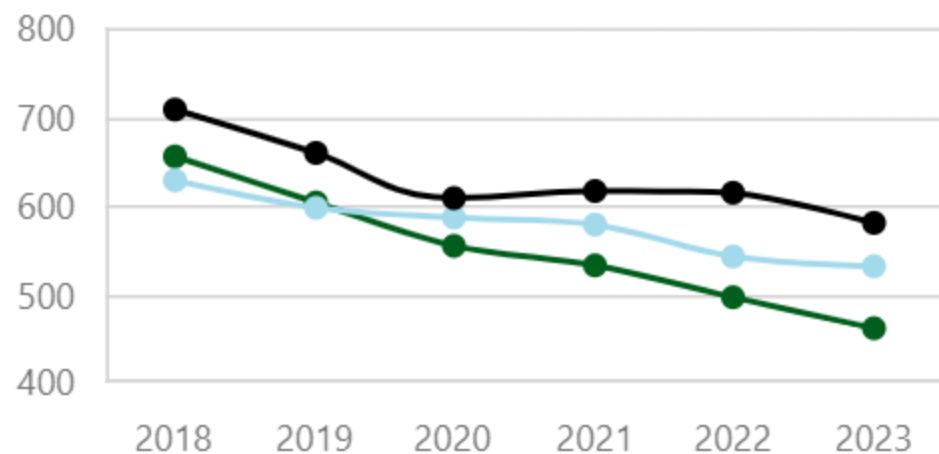
Väkiluku, vuosittainen

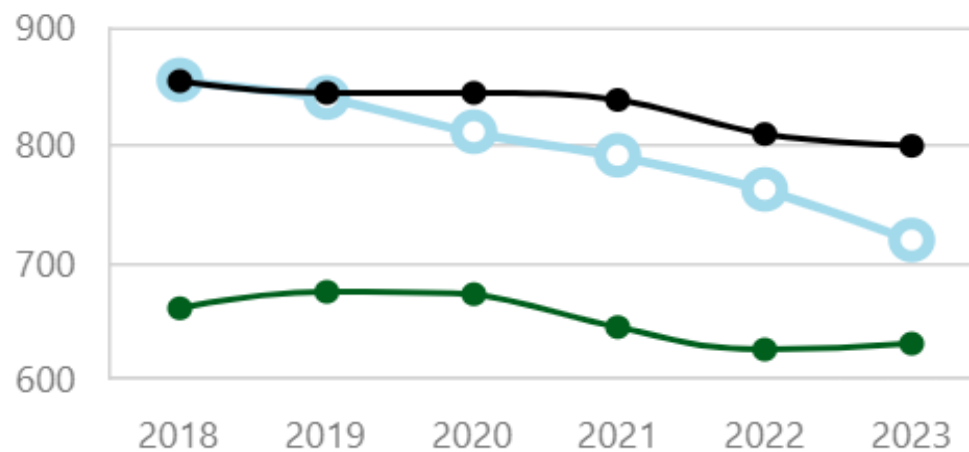
Väkiluku, vuosittainen

Väestö, 0-9-vuotiaat

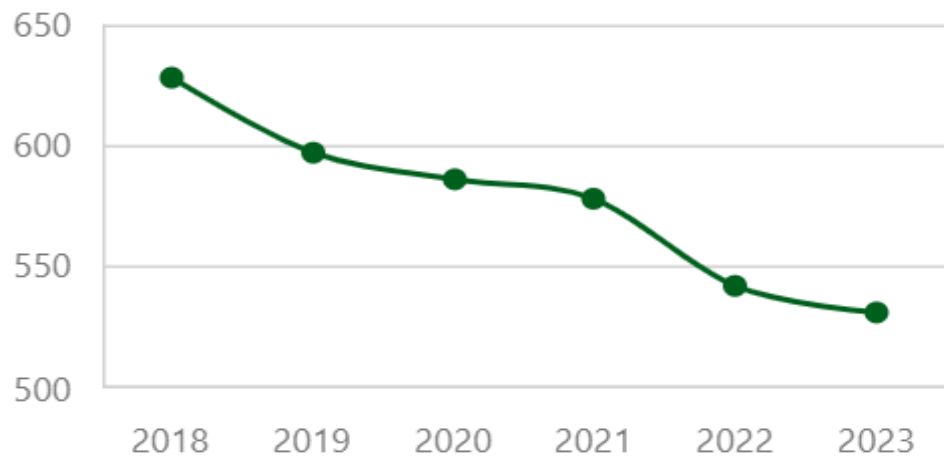
Väestö, 10-19-vuotiaat

SotkaNet

Askola Pornainen Siuntio

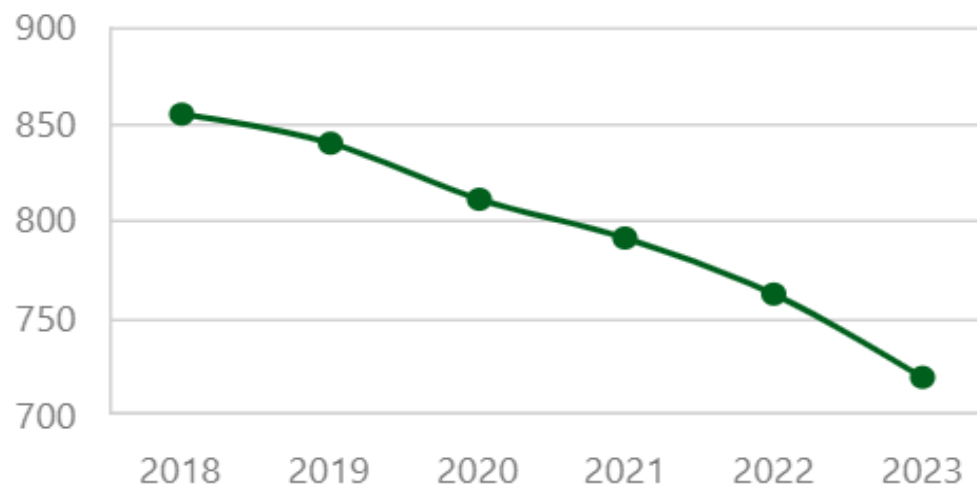
Väestö, 0-9-vuotiaat

SotkaNet

Pornainen

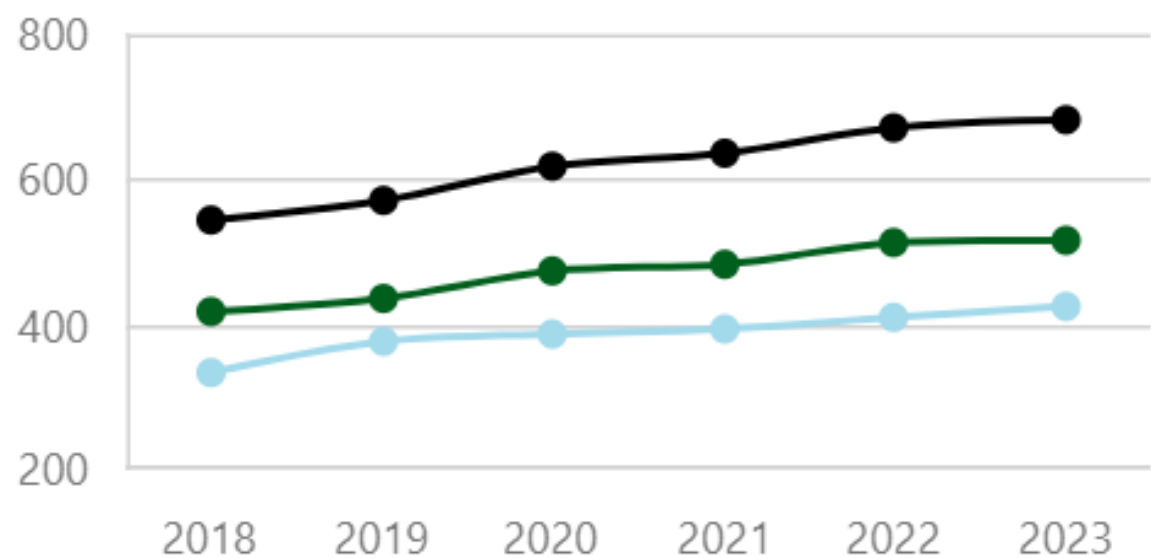
Väestö, 10-19-vuotiaat

SotkaNet

Pornainen

Väestö, 70-79-vuotiaat

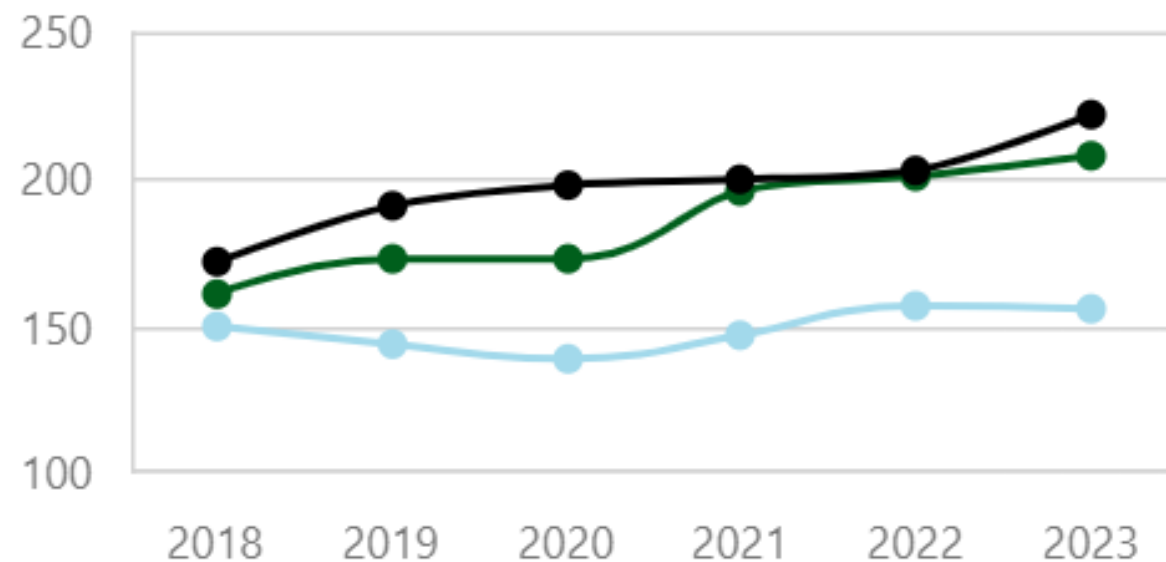
SotkaNet

Askola

Pornainen

Siuntio

Väestö, 80-89-vuotiaat

SotkaNet

Askola

Pornainen

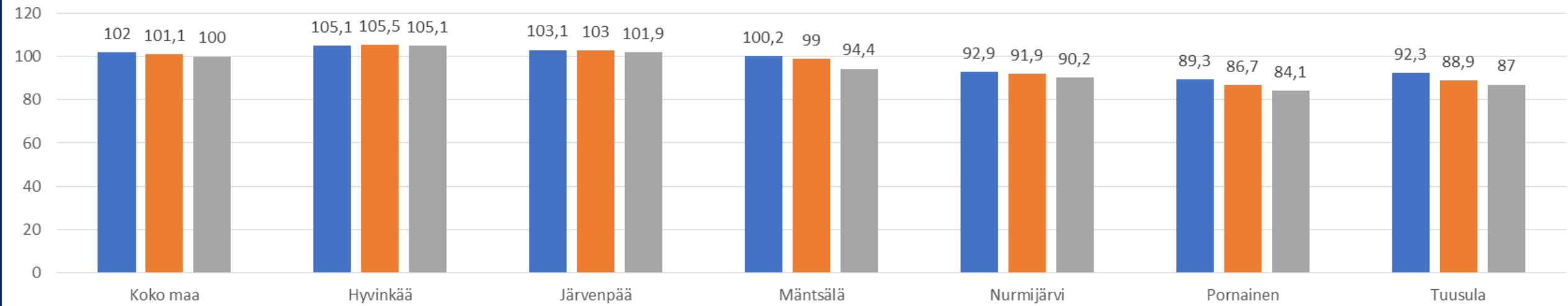
Siuntio

Kansallinen terveysindeksi v. 2019-2021, THL

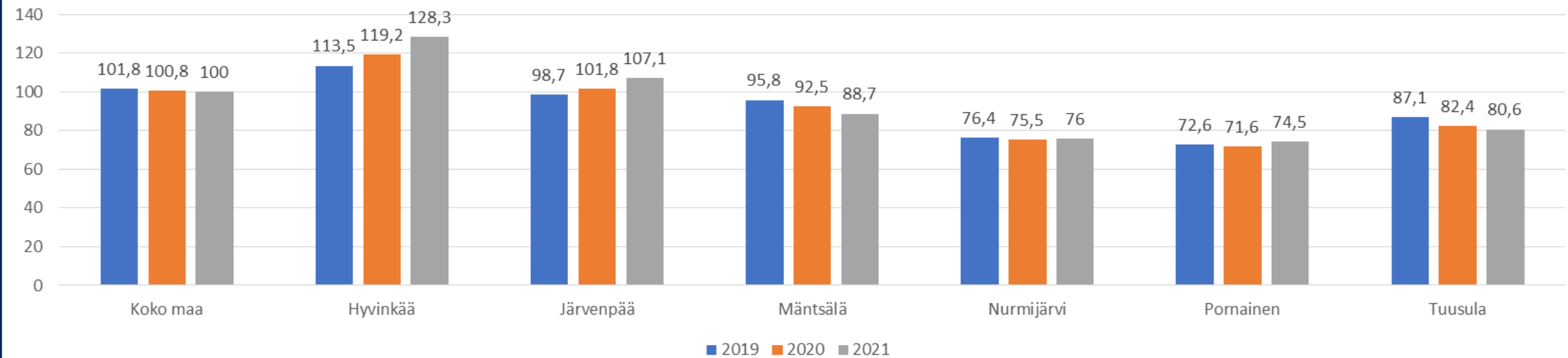
- Hyvinvointialueiden erot käyvät ilmi ensimmäistä kertaa julkaistuista Kansallisen terveysindeksin tiedoista, jotka perustuvat vuosien 2019–2021 rekisteritietoihin.
- Indeksit ja niiden eri osa-alueet kuvaavat laajasti sairauksien ja työkyvyttömyyden yleisyyttä hyvinvointialueilla suhteessa koko maan väestöön.
- Terveysindeksistä tuotetaan sekä ikävakioitu että -vakioimaton versio.
 - Ikävakioidut tulokset häivyttävät ikärakenteiden vaikutukset, joten tulokset soveltuvat alueiden väliseen vertailuun.
 - Ikävakioimaton indeksi kuvaa taas alueen todellista sairaustaakkaa.
- Vuoden 2022 kansallinen terveysindeksi julkaistaan 5/2024 (THL)
- Kansallisen terveysindeksin tulokset löytyvät [Sotkanetistä](#).
- Lisätietoja [THL:n www-sivut](#)

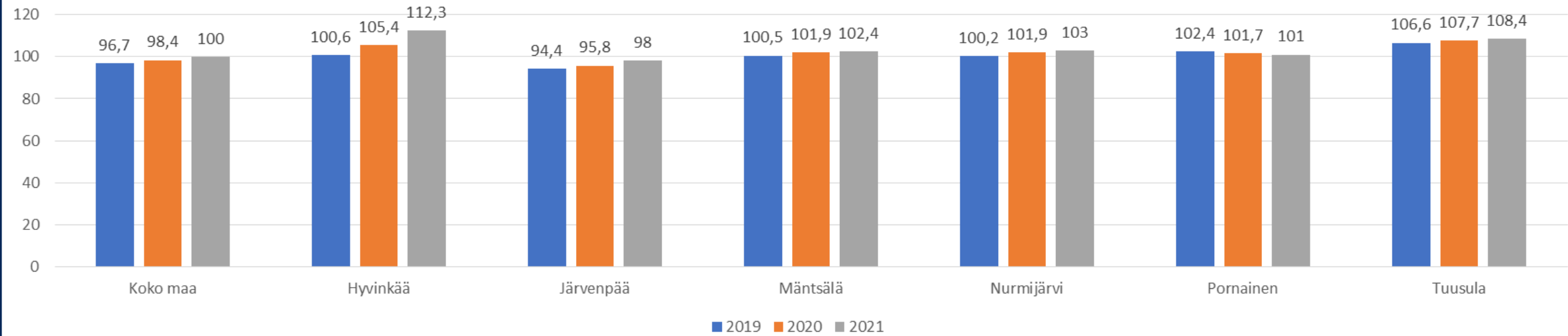
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

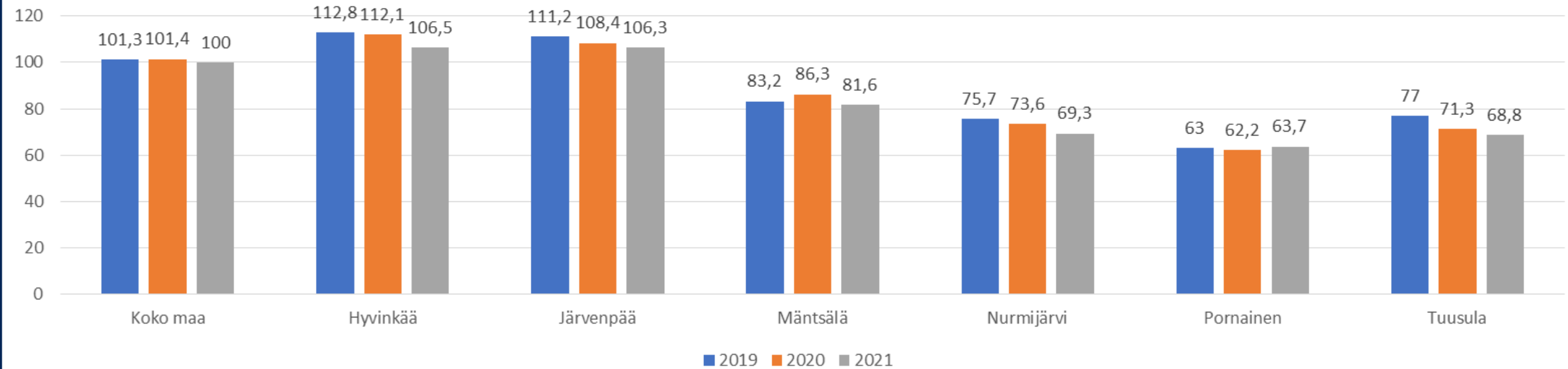
Alkoholisairastavuusindeksi, ikävakioitu

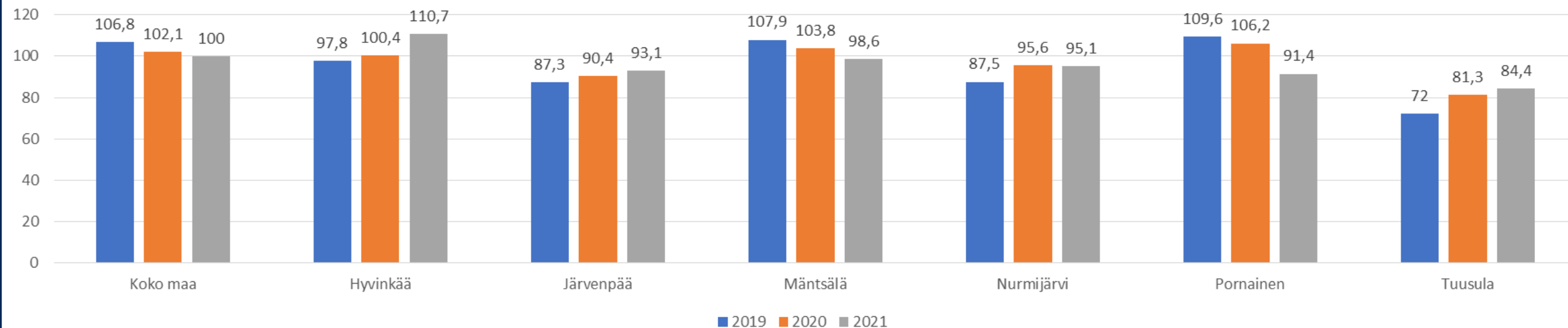
Diabetesindeksi, ikävakioitu

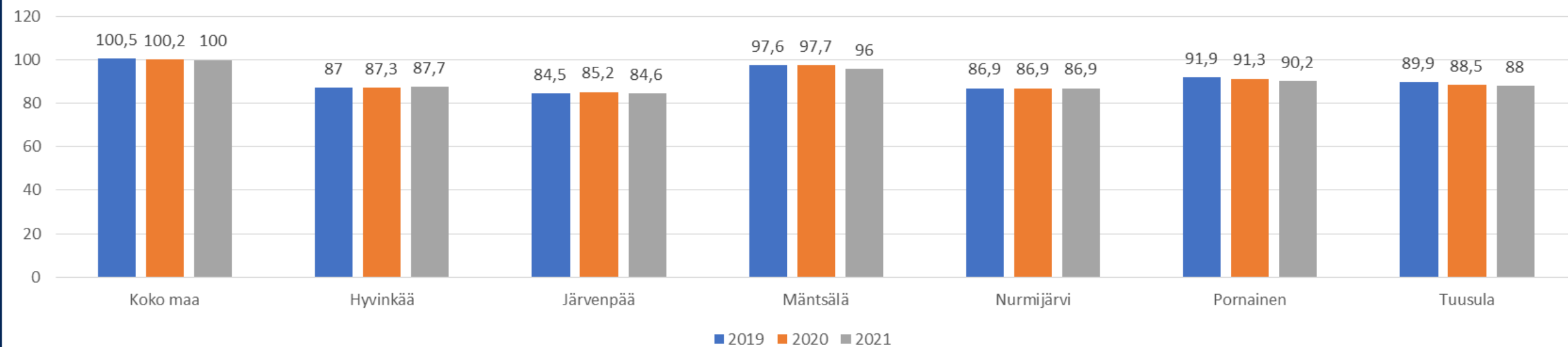
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

Sepelvaltimotauti-indeksi, ikävakioitu

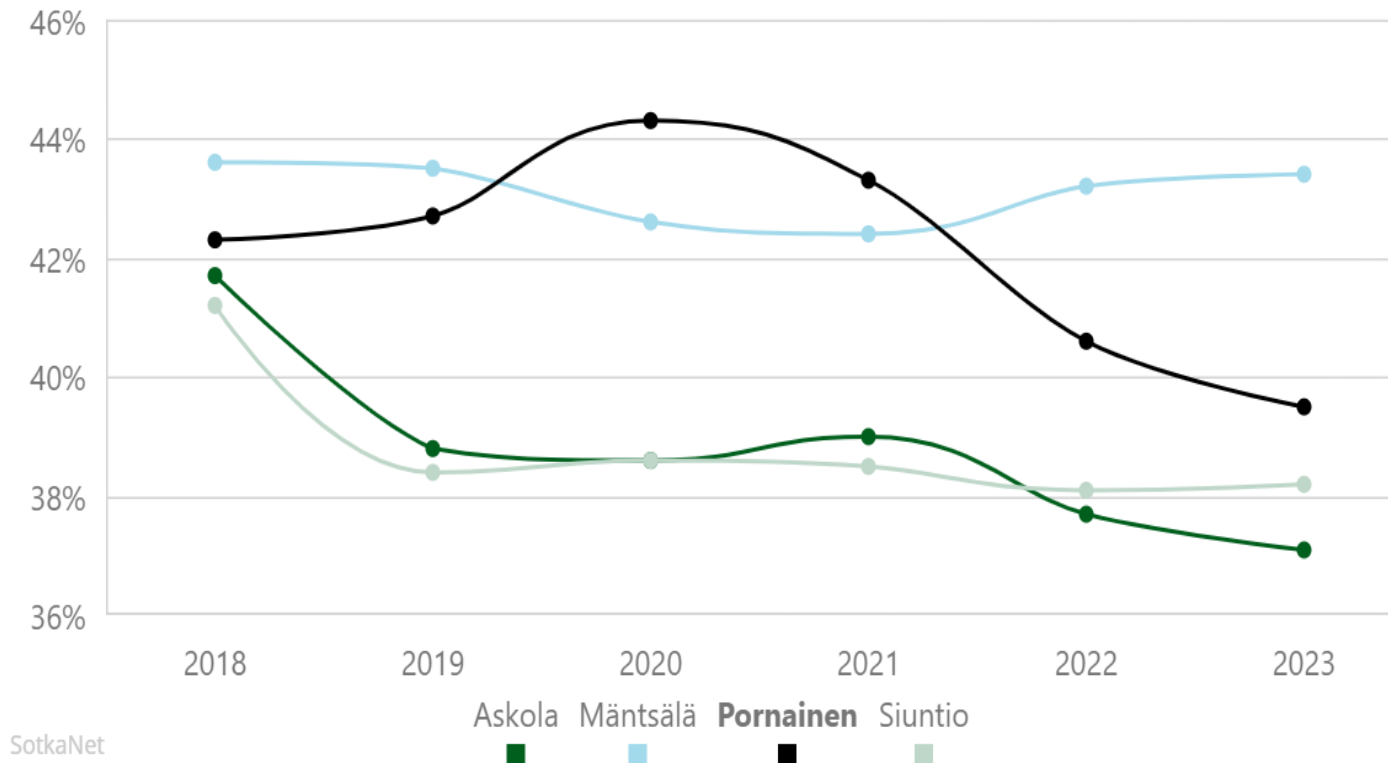

Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

Muita hyte-indikaattoreita (ikäihmiset)

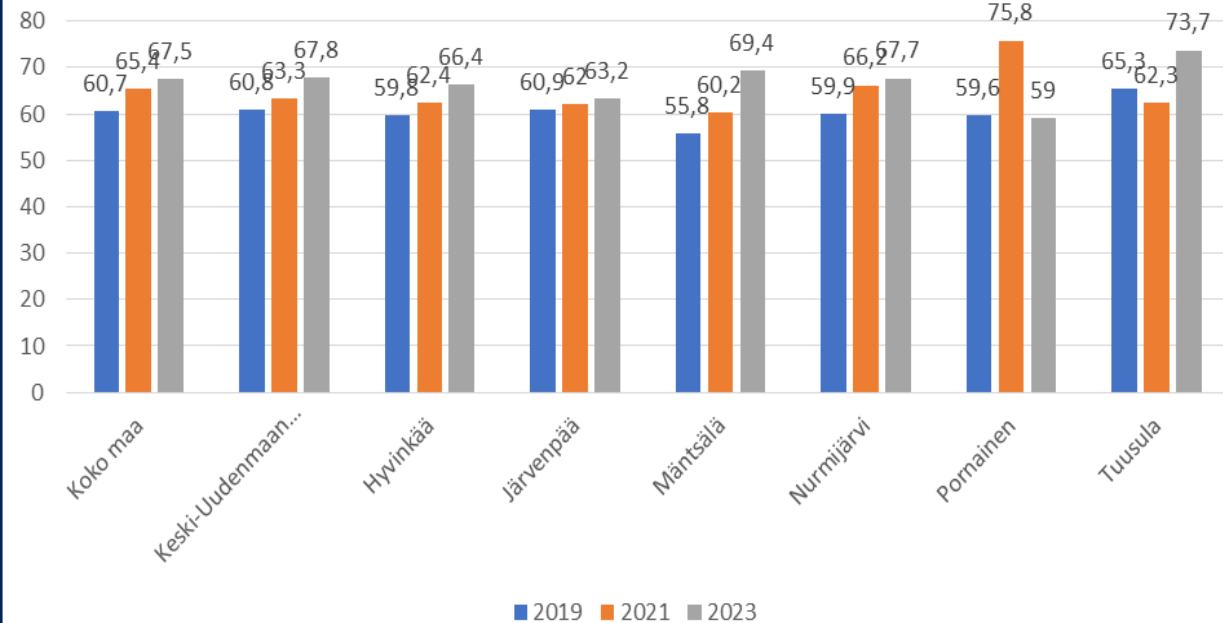
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asunnoista

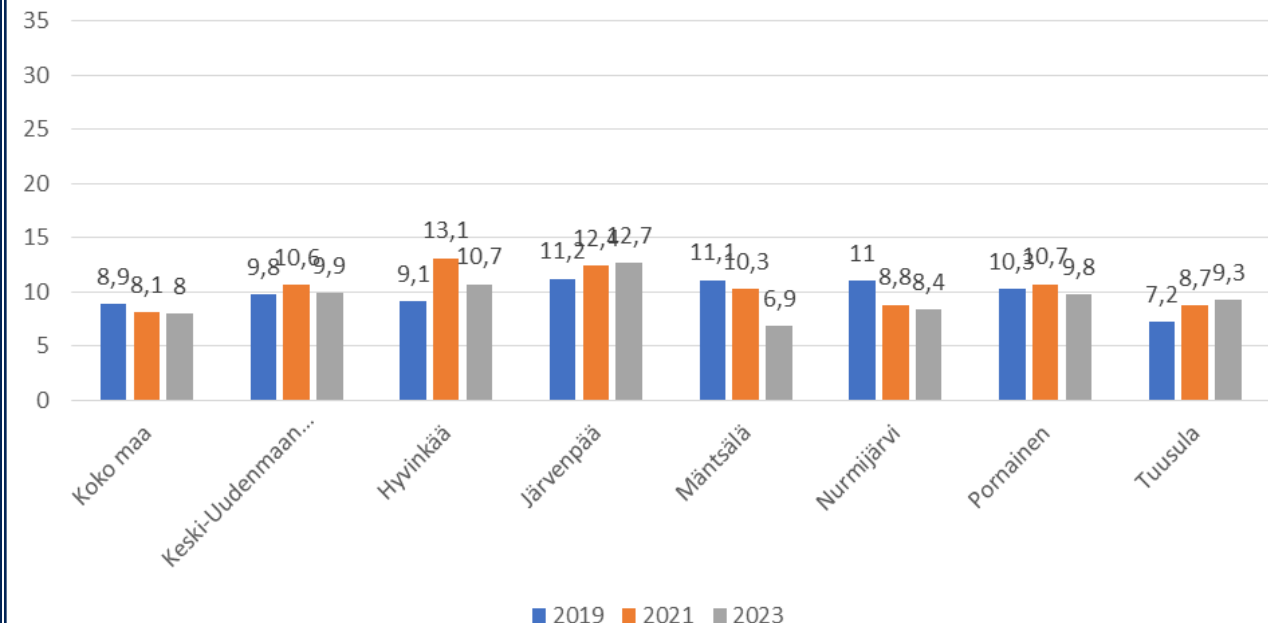
Keskeisiä huomioita v. 2023 kouluterveyskyselystä (Lähde: [THL](#))

- suuri osa lapsista ja nuorista voi hyvin, on tyytyväinen elämäänsä ja arkirytmii on kunnossa
- osan hyvinvointia kuormittavat monet erilaiset tekijät, kuten sairastelu, ahdistuneisuus, kiusaaminen tai sosiaalisten tilanteiden pelko, joiden taustalla voi olla monia erilaisia tekijöitä
- oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien oppilaiden osuus on kasvanut Kouluterveyskyselyissä vuodesta 2015 alkaen, erityisesti tytöillä
- Oppilaiden ilmoittamat sairauspoissaolojen määrät kasvoivat merkittävästi
- Vähintään kerran kuukaudessa sairauden vuoksi poissa koulusta kertoi olleensa useampi kuin joka kolmas 8. ja 9. luokan oppilaista
- Vuonna 2021 havaittu ahdistuksen lisääntyminen 8. ja 9. luokkien oppilailla ja toisen asteen opiskelijoilla ei ole vähentynyt kevään 2023 kyselyssä
- Ahdistuneisuus on yleistynyt aiemmista kyselyistä erityisesti 8. ja 9. luokan tytöillä.
- Arkisin vähintään kahdeksan tuntia nukkuvien osuus on kasvanut hieman vuoden 2021 jälkeen lähes kaikissa ikäryhmissä.
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus kasvoi edellisestä vuoden 2021 kyselystä hieman lähes kaikissa ikäryhmissä
- Kiusaaminen, väkivalta ja häirintä ovat edelleen yleisiä
- Opiskeluhoitopalveluja käytetään paljon
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksien toteutumisessa on kasvavia puutteita
- Tyttöjen käynnit kuraattorilla ja psykologilla ovat yleistyneet hieman vuodesta 2017 lähtien – poikien käynnit ovat pysyneet ennallaan

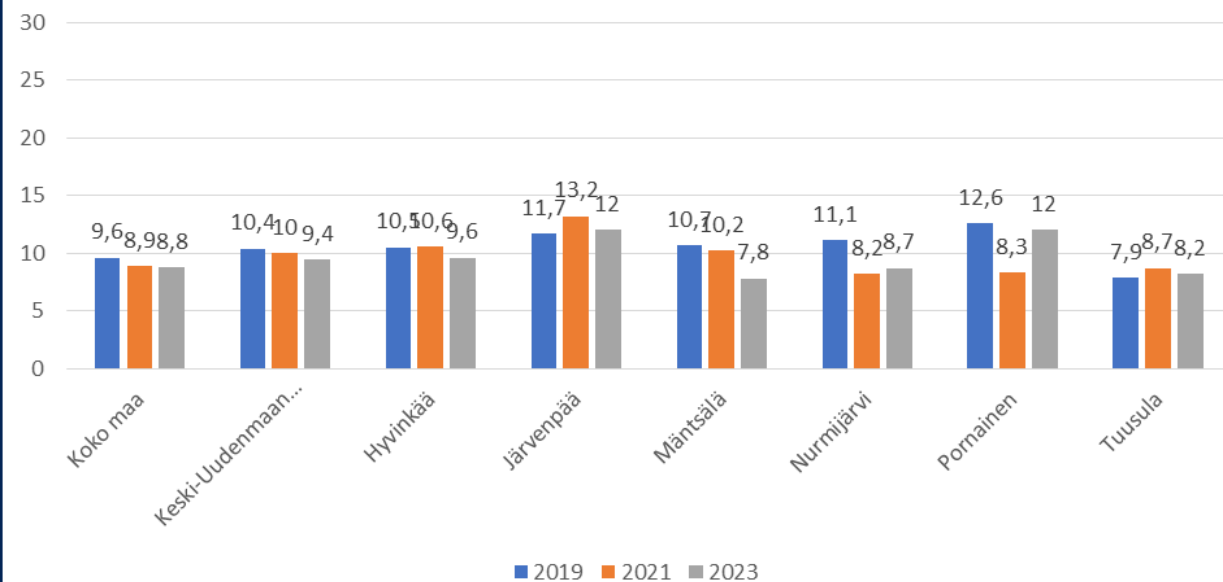
Raittius, % 8. ja 9. lk

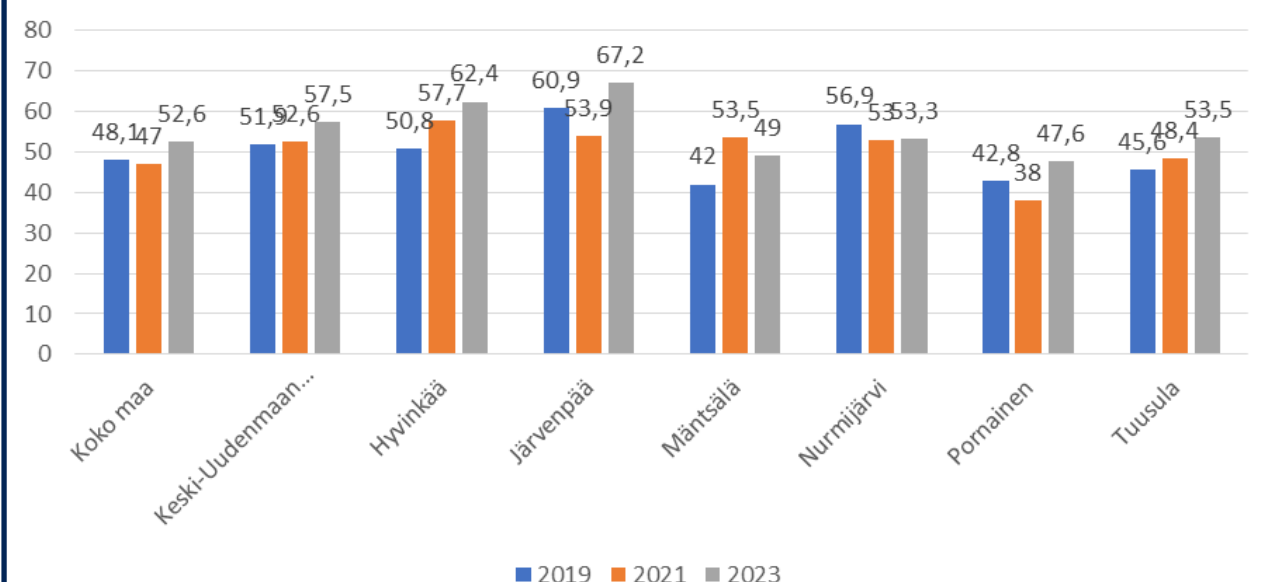
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. lk

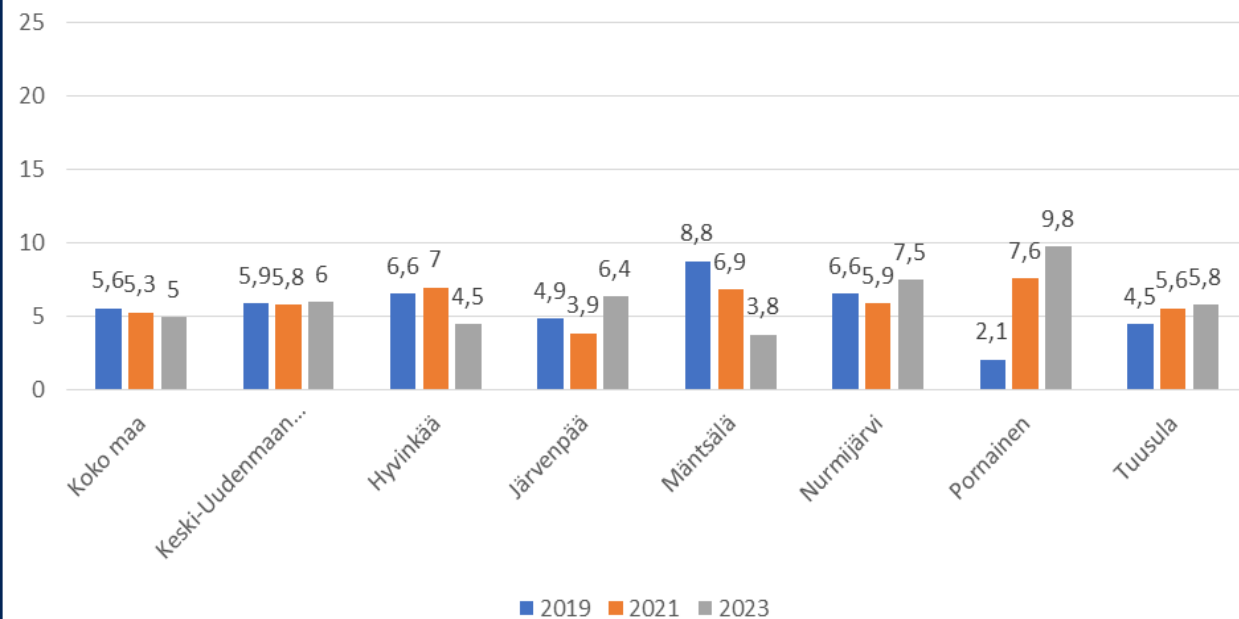
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. lk

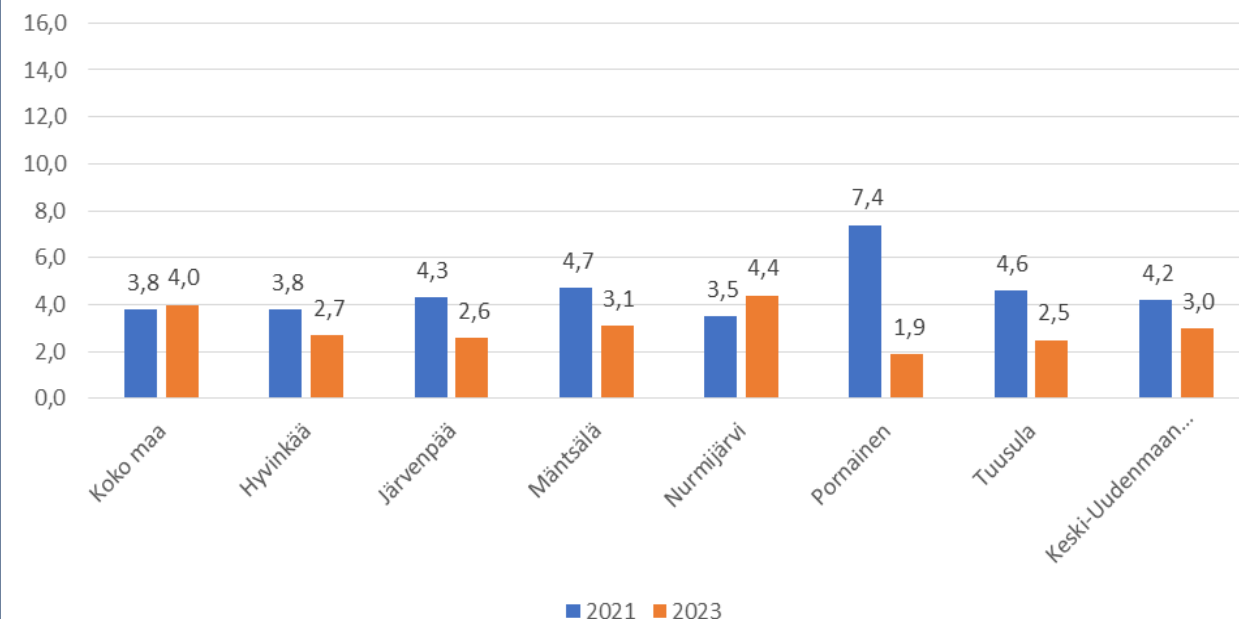
Omaa pankkikorttia tai pöytä pankkia huumeita, % 8. ja 9. lk

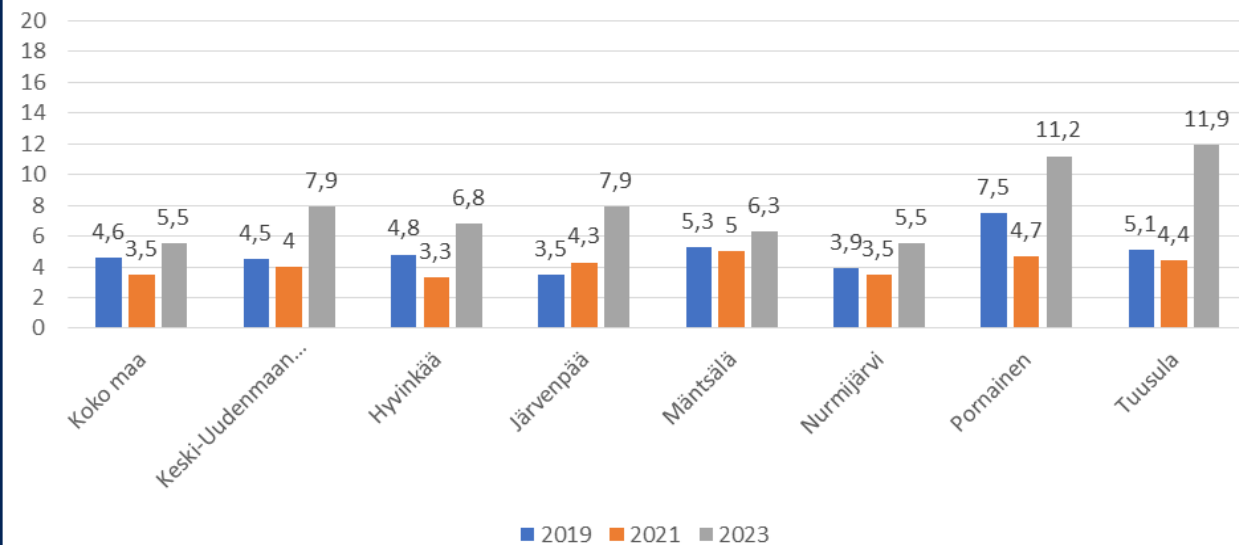
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. lk

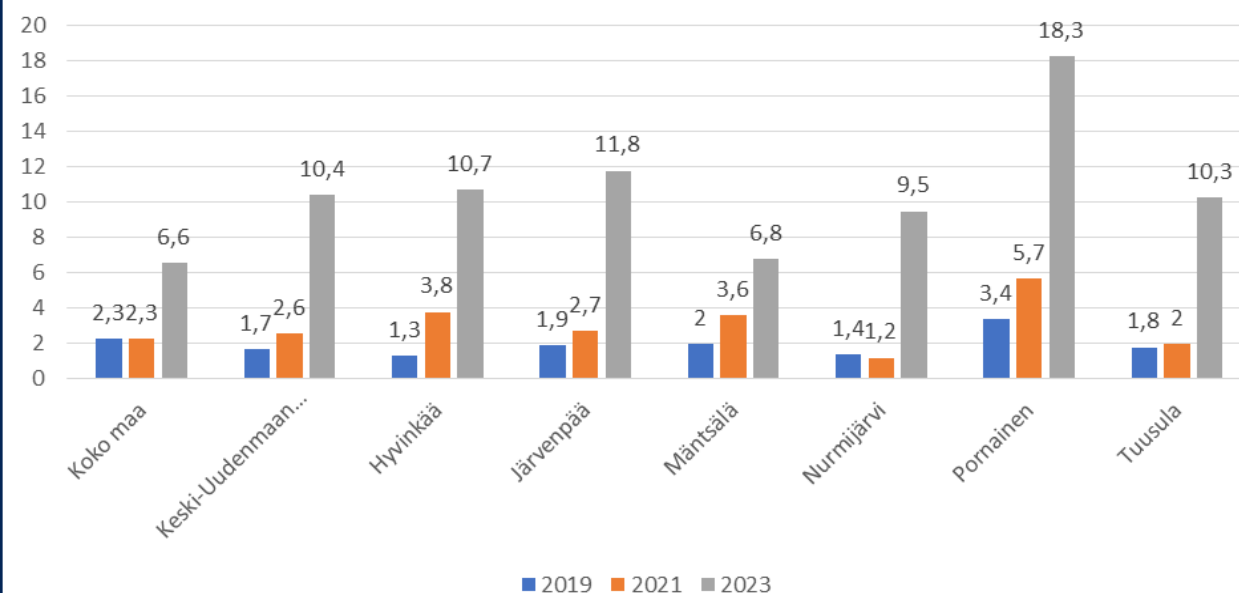
Nuuskaa päivittäin, %, 8. ja 9. lk

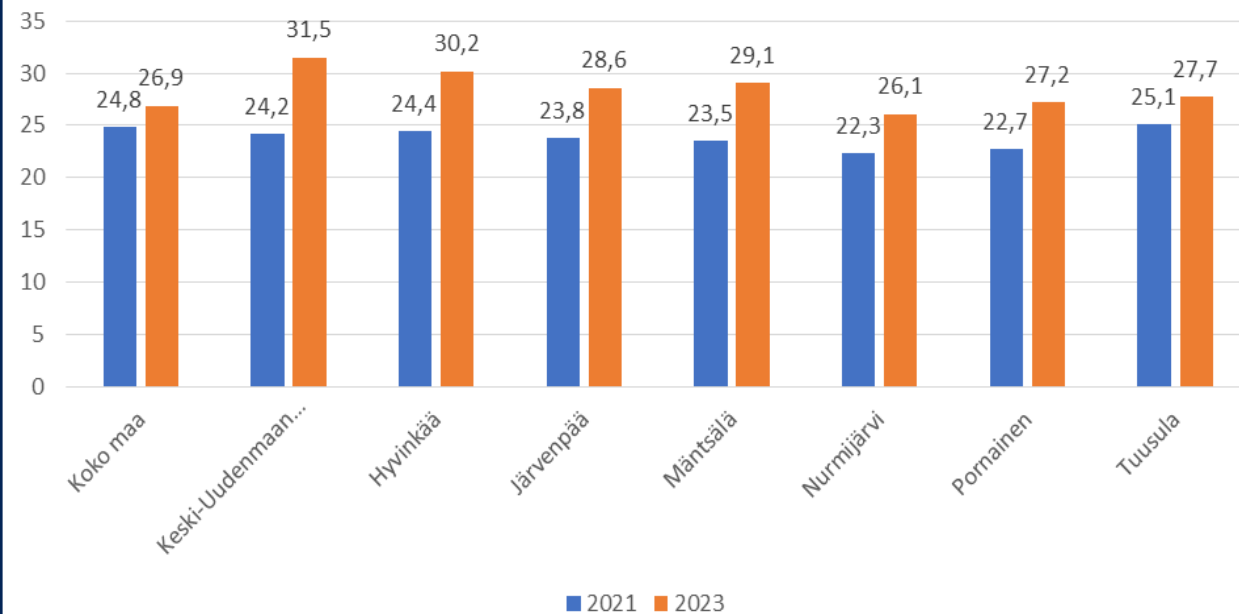
Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, % 4. ja 5. lk

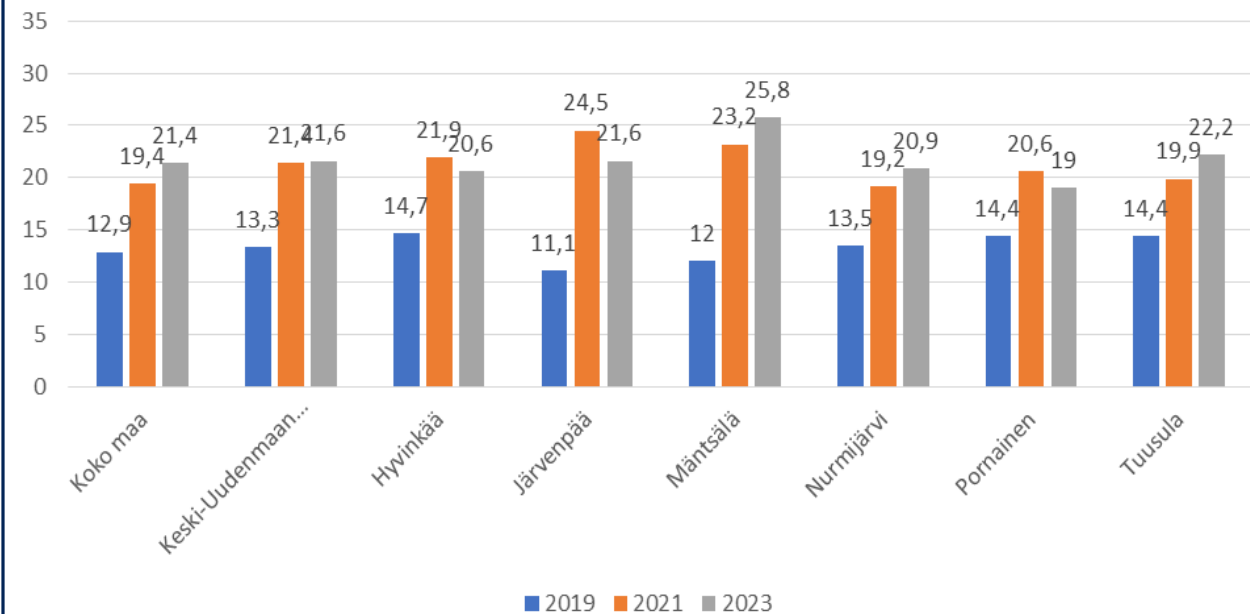
Käyttää sähkösavukkeita päivittäin, % 8. ja 9. lk

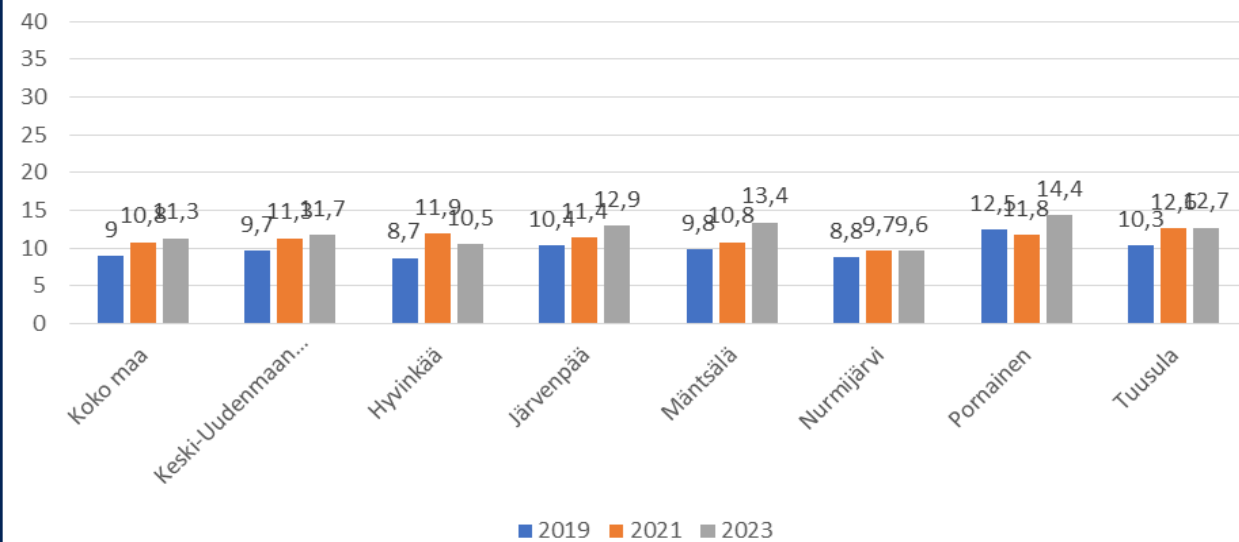
Vähintään lievää ahdistusoireilua (%), 4. ja 5. lk

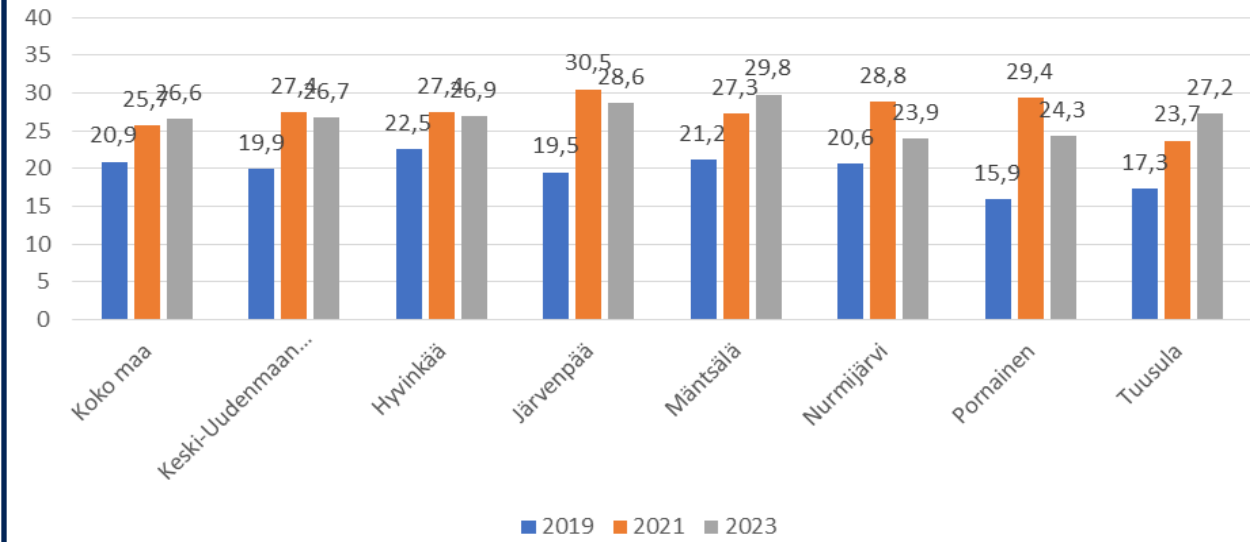
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. lk

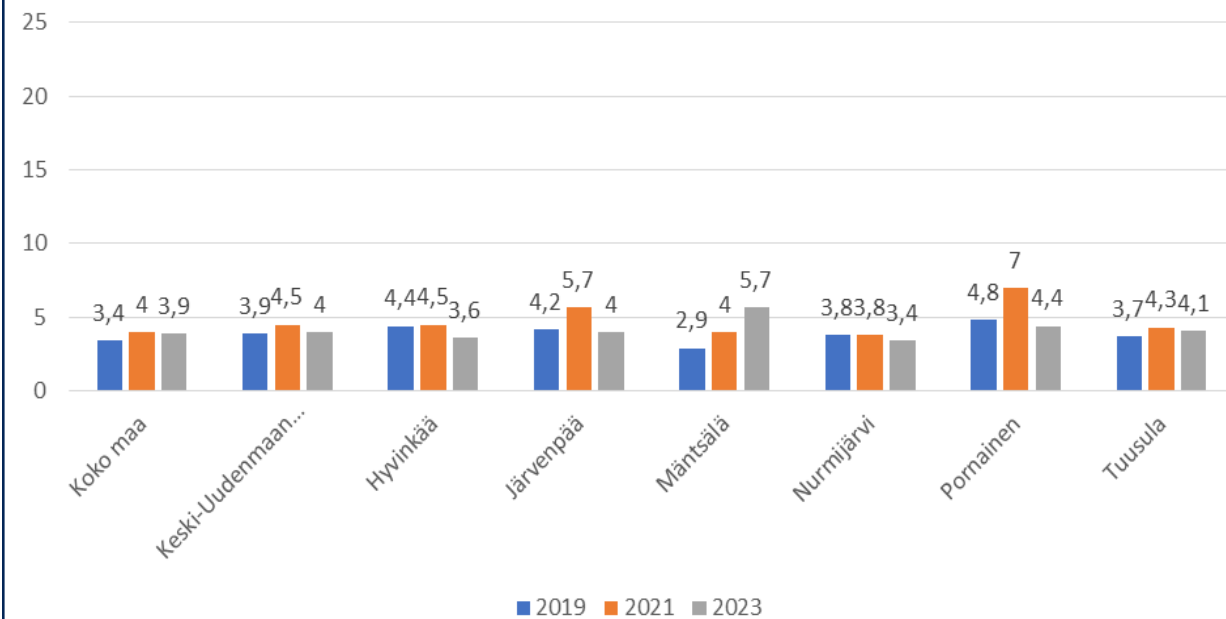
Kokee terveydentilansa keskimääräiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. lk

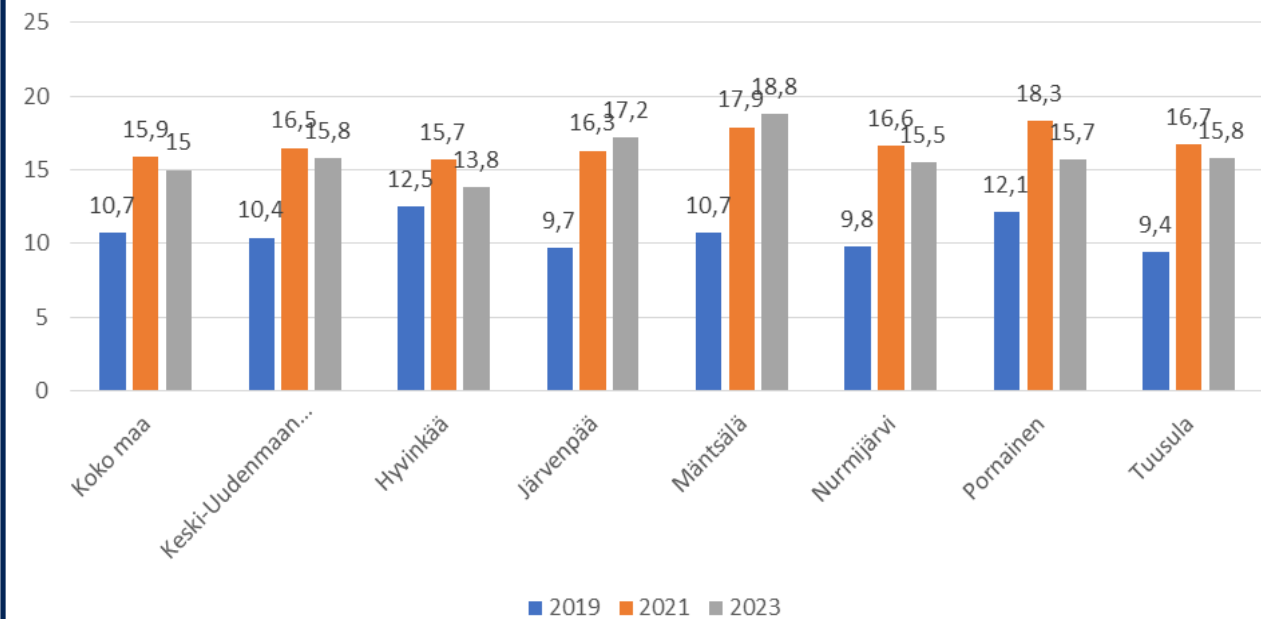
Kokee terveydentilansa keskimääräiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. lk

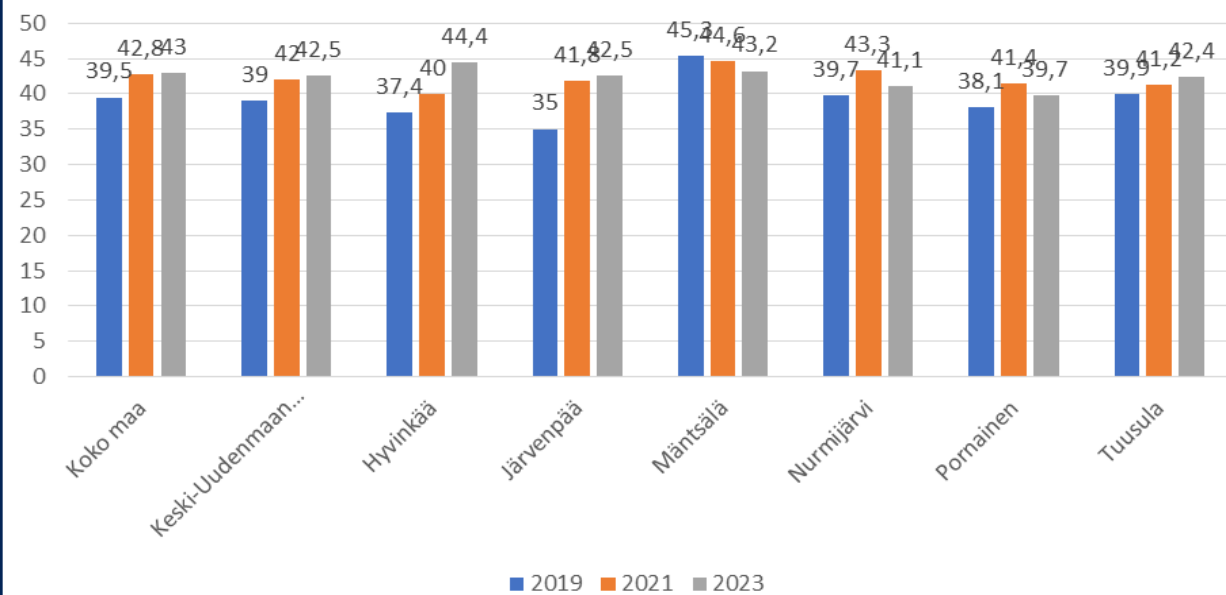
Tuntee itsensä *usein* yksinäiseksi, % 4. ja 5. lk

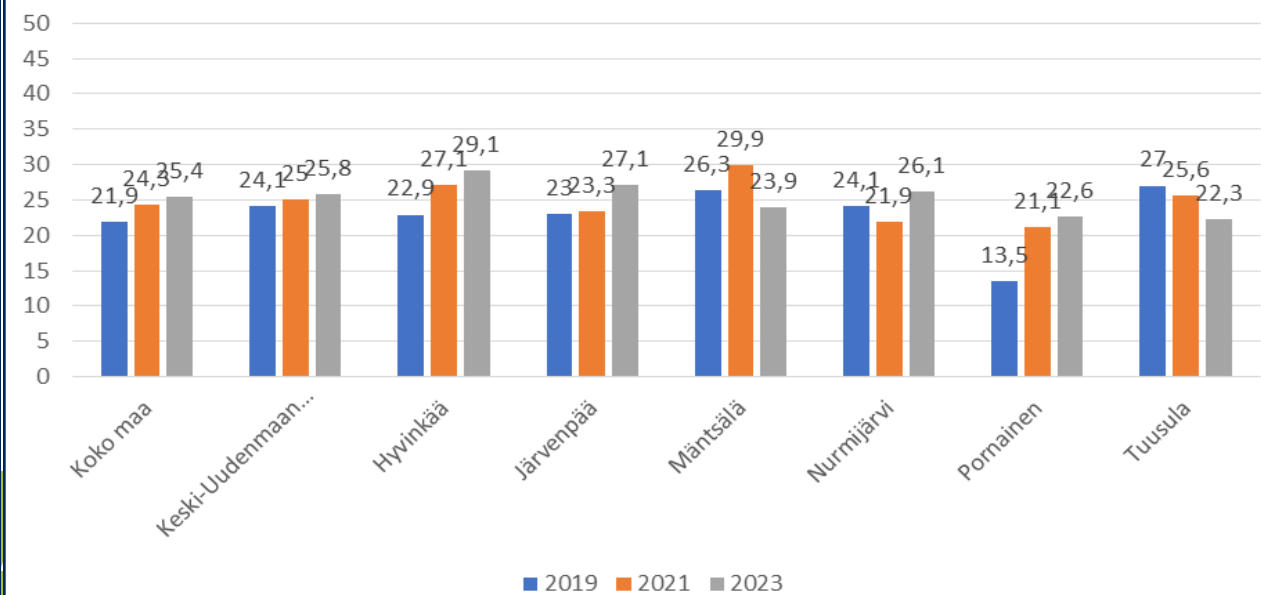
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. lk

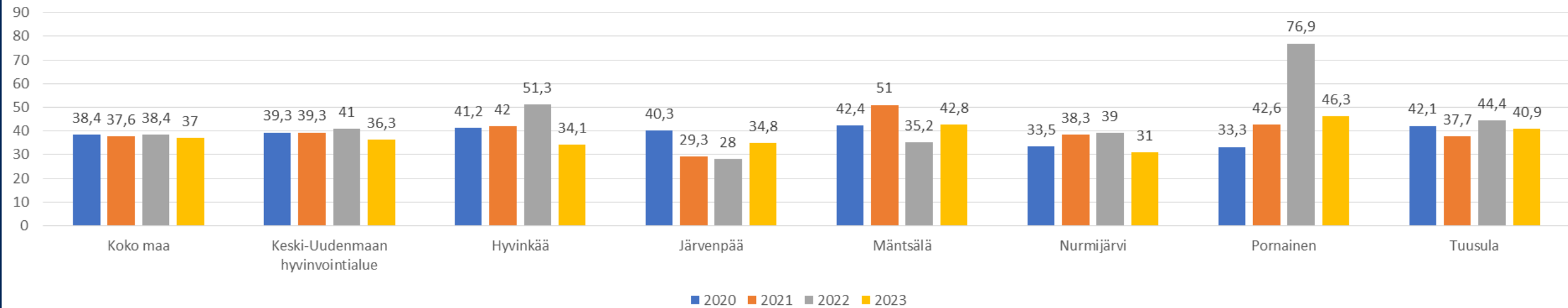
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. lk

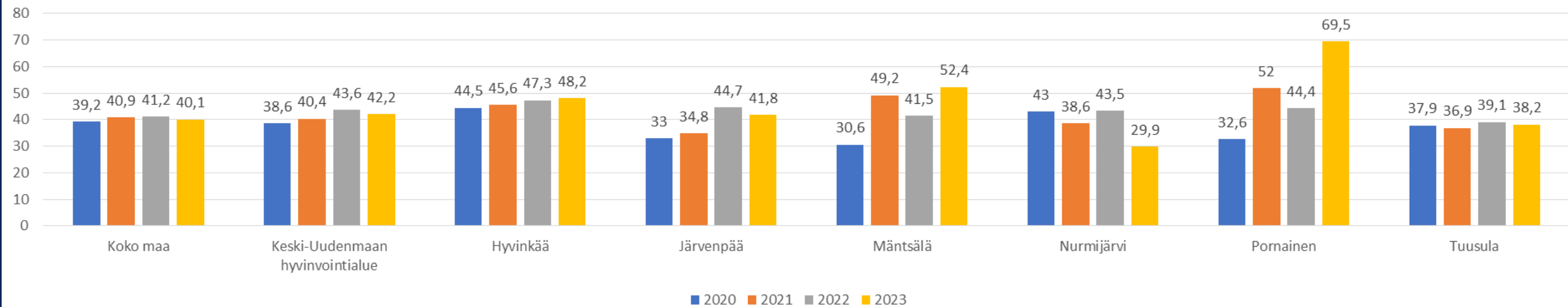
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. lk

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. lk oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

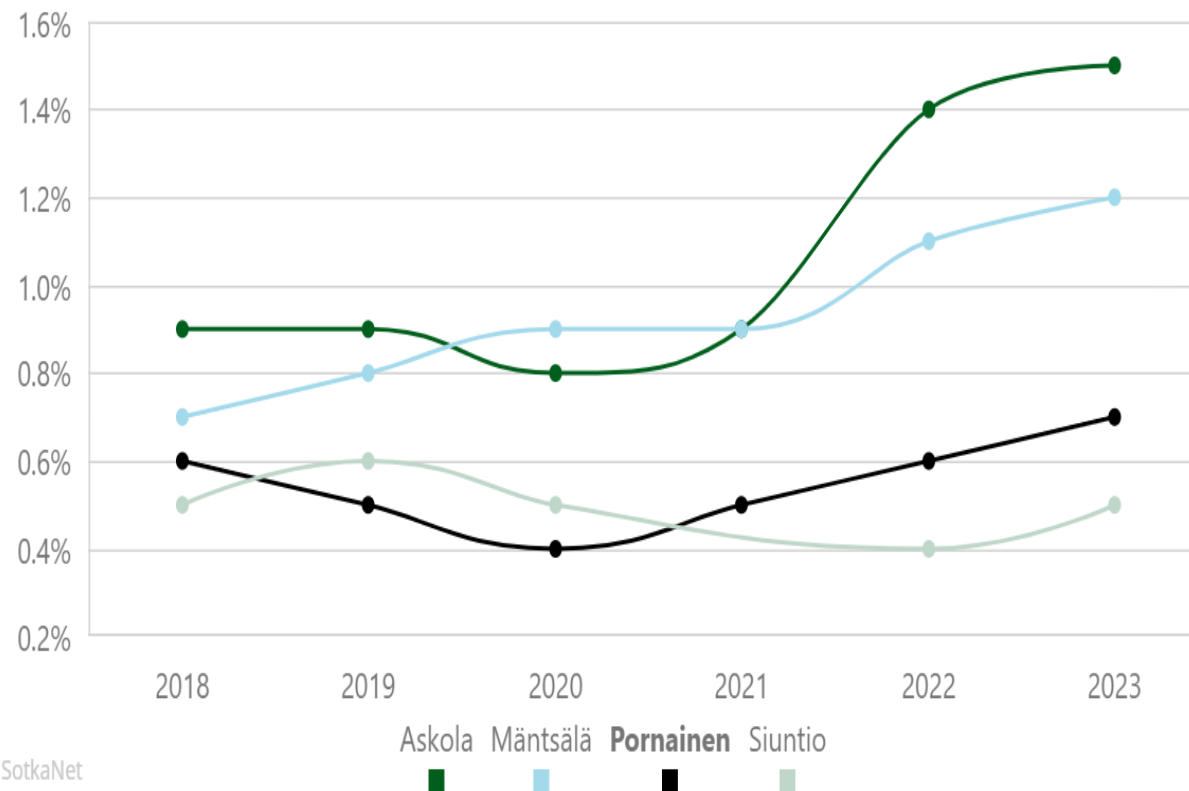

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. lk oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

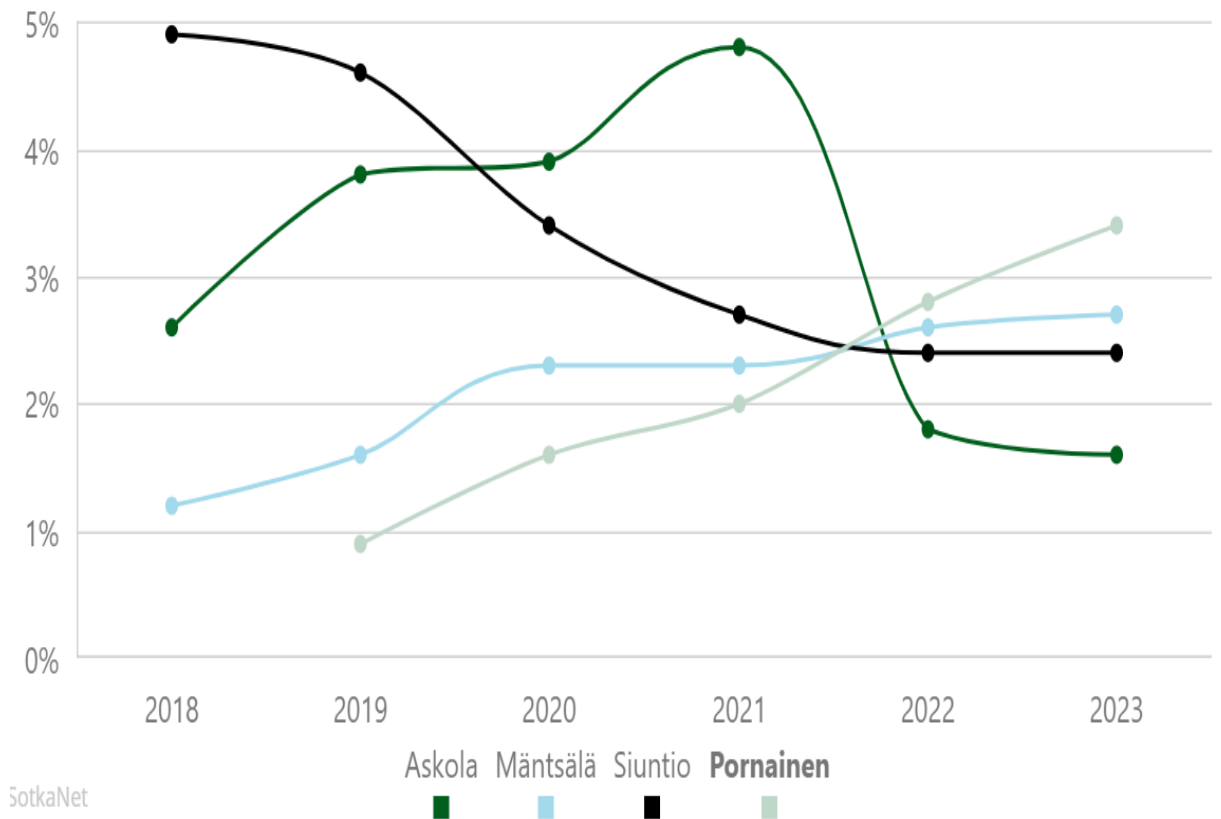

Muita hyte-indikaattoreita (lastensuojelu)

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäise...

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden a...

Keskeiset tapahtumat hyvinvoinnin edistämiseksi eri ikäryhmissä

Lapset ja lapsiperheet

Keskeiset tapahtumat vuonna 2023:

- Keusoten perhekeskuksen pienlapsiperheiden palvelujen jalkautuminen kohtaamispaikkatoimintaan n. kerran/vko
- Kunnan sisäistä yhdyspintatyöskentelyä ja yhteistyötä vahvistettiin (mm. yhteiset tapahtumat , vierailut ja tiedottaminen)
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman suunnittelu ja selvitystyö aloitettiin
- Muunkielisten ryhmän kokoontumiset noin kerran kuukaudessa
- Yhteistyö Porvoon seudun musiikkiopiston kanssa jatkui
- Tiedotuskanavaksi lisättiin instagram
- Parkkitoiminta käynnistettiin uudelleen
- Vauvaryhmä käynnistettiin
- Pytingissä erittäin hyvin kävijöitä (Lpaset 1634 ja aikuiset 1287)

Nuoret ja nuoret aikuiset

Keskeiset tapahtumat vuonna 2023:

- Mopopajatoiminta toteutui kesällä
- Työpajatoiminta keskeytyi kesäkuussa 2023, uusi toimintamalli (starttiryhmä) suunniteltiin tilalle
- Nuorisovaltuusto teki valtuustoaloitteen skeittiparkin laajennuksesta
- Valmisteltiin K-0 toiminnan (kiusaamisen vastainen toiminta) käynnistämistä yhteistyössä Aseman lapset ry:n kanssa
- Hyvinvoinnin edistäminen (ml. Päihdekasvatus) keskeisenä tavoitteena kouluissa

Työikäiset

Keskeiset tapahtumat vuonna 2023:

- Liikuntaneuvonnan kehittämisen hanke alkoi tammikuussa 2023
- Lautapeli-iltoja kirjastossa: yhteisöllisyys
- Erilaiset näyttelyt kirjastossa, esim. Mielimaissa, haastaa omat ajatukset ja lisää tietoisuutta mielenterveysongelmista

Ikäihmiset

Keskeiset tapahtumat vuonna 2023:

- Ikäihmisten kotona asumisen tuki-hanke 5.6.2022–30.6.2023 jatkuiTupatuki-jatkohankkeella 1.8.2023–31.12.2024
- Hankkeen tavoitteet
- 1. Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen jakamalla tietoa mm. asumisen ennakoinnista, turvallisuuden parantamisesta, kotiin tuotavista ostopalveluista, ikäteknologia ratkaisuksista, pienistä arjen apuvälineistä ja esteettömyydestä.
- 2. Vapaaehtoistyön koordinointi
- Etsitään kuntien asukkaista vapaaehtoisia ja koulutetaan hankkeen sisällön mukaiseen vapaaehtoistoimintaan.
- Pornainen on mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen ohjelmassa vuodesta 2021 alkaen. Ohjelman keskittyy ikäihmisten terveyskunnan kehittämiseen
- Kirjasto- ja kulttuuritoimi: digituki ja senioreille tarkoitettu toiminta

Indikaattoritietoja TupaTuki- hankkeen kautta:

Kotikäyntejä Pornaisissa 78
(Suurimmaksi osaksi yksinasujia,
suurin osa asuu omakotitaloissa)
Keski-ikä 81,36
Jaetut turvalaitteet 117 kpl
Huoli-ilmoituksia 5
Pta 6
Eläinsuojeluilmoitus 1
Jalkautumissa, tapahtumissa
kohdattu n. 65ö hlöä

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Hyvinvoivat kuntalaiset ja laadukkaat palvelut

Tavoite	Kohderyhmä	Toimenpiteet ja niissä edistyminen
Kiusaamisen ehkäisyyn on kirjatut ja kehittyvät toimintamallit kunnan eri toiminnoissa	Lapset ja nuoret	- Kiusaamisen ehkäisyyn ja puuttumisen suunnitelma on käytössä kaikissa varhaiskasvatustilaisuuksissa - K-0 toiminnan käynnistämisen suunnittelua täydentämään kiusaamisen vastaisia toimintatapoja (KiVa- koulu)
Keusoten (hyvinvointialueen) ja sivistystoimen rajapintatyöskentelyn toimintamallit rakennettu -mm. perheiden tuen ja vanhemmuuden vahvistaminen	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Tupatuki on mukana Keusoten etsivä vanhustyö pöytätyöryhmässä - Kohtaamispaikkatyöskentely alle kouluikäisten lasten perheiden kanssa on säännöllistä - Kuntakohtainen kohtaamispaikkatyöryhmä kokoontuu 4 krt/v - Hyvinvointialueen kohtaamispaikkatyön verkostoon osallistuminen - Keusoten perhevalmennustapaamisten järjestäminen Pytingillä yhteistyössä kohtaamispaikkatoiminnan kanssa
Hyvinvointia tukevien henkilöstöressurssien tavoiteltavasta määrästä on kunnassa yhteinen kirjattu näkemys	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Hyvinvointikoordinaattori suunniteltu palkattavaksi 2025 - Kouluvälittäjän ja kouluyhteisöpedagogin tehtäviä jatketaan lukuvuodet 2023-24 ja 2024-25 hanketyönä
Vertaistuen lisääminen toimintatavoissa - Sähköinen asiointi - Kuljetukset	Ikäihmiset	- Kirjastossa tarjottu digitukea sekä kerrottu Seniorisurfin kautta saatavasta digituesta - Tupatuessa annetaan digineuvontaa kotikäynneillä. Tupatuki jakaa tietoa palvelubussista ja aikatauluista kotikäynneillä.
Osallisuutta tukevien toimintatapojen lisääminen - lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto - erätaukomenetelmän käyttöönotto - ikäihmistien raati	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Kirjastotoimen järjestämä ”lavastettu mielenilmaisu” -projekti osallistutti kaikkia kuntalaisia ikää katsomatta. - Tupatuki jalkautumiset ja torstaisin kirjastolla 13-15 juttutuokiot. (ikäraatia ei ole olemassakaan) Yhteistyö eläkeyhdistysten, vanhus – ja vammaisneuvoston kanssa. - Lapsiarviointikysely tehtiin kunnan lapsiperheille - Vapaa-aikapalvelut jalkautuivat sekä teettivät kyselyitä kuntalaisille palveluiden kehittämiseksi

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Hyvinvoivat kuntalaiset ja laadukkaat palvelut

Tavoite	Kohderyhmä	Toimenpiteet ja niissä edistyminen
Varhaisen tuen tarpeen huomaaminen ja ikääntyneiden ohjaus tarvittaessa palveluiden piiriin	Ikäihmiset	- Kirjastotoimi: yhteistyö Tupatuen kanssa, kirjaston henkilökunta tietää, miten tehdä esim. huoli-ilmoitus - Tupatuki jakaa tietoa kotikäynneillä ikäasumisen ennakkoinnista, ohjaa, etsii ja löytää yhdessäasukkaan kanssa tarvittavia tukipalveluja. Jalkautumisissa ikäasumisen ja arjen neuvontaa. Tupatuki-hankkeen sisällön opalvelut.
Ehkäisevän päihdetyön toimintamallin laatiminen osana alueellista yhteistyötä	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Tupatuessa ohjeistetaan terveellisen arjen kulkuun. - Nuorten osalta edistetään osana sivistystoimen palveluita (kouluissa mm. Ehyt ry ja Elämäni Sankarit yhteistyökumppaneina, ehkäisevää etsivän nuorisotyöntekijän työn kautta)
Palveluista tiedottamisen monipuolistaminen saavutettavuus huomioiden	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Kirjasto- ja kulttuuritoimi tiedottaa tapahtumistaan printtimediassa ja sosiaalisessa mediassa. - Tupatuki ilmoittaa viikottain tapahtumista omalla face-sivuillaan, kunnan viralliset sivut. Lisäksi flyerit, joita jaetaan eri jalkautumisissa. Kaupat, terveysasema, kirjasto, apteekki jakaa Tupatuki flyereita. - Pytingin kohtaamispaikkatoiminta: facebook ja instagram – julkaisut viikoittain, samoissa kanavissa jaetaan myös mm. Keusoten ja MLL:n tiedotteet, isommat tapahtumat Pornaisten kunnan sivustoilla, mainokset/esitteet neuvola, seurakunta, päiväkodit - Aktiivinen palveluohjaus suoraan perheille kohdistettuna Pytingissä

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Viihtyisä ja yhteisöllinen Pornainen

Tavoite	Kohderyhmä	Toimenpiteet ja niissä edistyminen
Yhteisöllisyyttä vahvistetaan kunnan kaikissa toiminnoissa - Tapahtumat kunnan kaikilla alueilla osana yhteisöllisyyden kehittymistä - Mahdollistetaan eri ikäisten kohtaaminen (esim. nuorten ja aikuisten)	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Kirjasto- ja kulttuuritoimi: yhteisöllisyyttä vahvistavat tapahtumat pitkin vuotta, kuten esim. lautapelihetket, elokuvat ja kulttuuriprojektit. - Tupatuki järjesti v. 2023 ikämessut. Kävijöitä n. 350. - Tupatuki järjesti vanhustenviikolla Seniorisumpit. - Tupatuki järjesti joulukuussa 2023 vauvasta vaariin pikkujoulut. - Tupatuen torstai-tapaamiset kirjastolla. - Avoin varhaiskasvatus: yht.työ tupatuen, Porvoon seudun musiikkiopiston, kirjaston ja vapaa-aikapalvelun kanssa vauvasta vaariin -tapahtuma joulukuussa, vauvapäivä syyskuussa yht.työ srk, vapaa-aikapalvelut, Keusote, Porvoon seudun musiikkiopisto, kirjasto, - <u>Helmikuussa</u> Talvitaaperrus Hietasen rannalla yht.työ liikuntahanke, vapaa-aikapalvelut, VPK; Kevättapahtuma Isojärvellä <u>toukokuussa</u> yht.työ Pornaisten nuorten kalastusseura, VPK, PNNS, vapaa-aikapalvelu; vauvapäivä <u>syyskuussa</u> yht.työ srk, vapaa-aikapalvelut, Keusote, Porvoon seudun musiikkiopisto, kirjasto, <u>lokakuussa</u> Isovanhempien päivä yhteistyössä Keusote, Porvoon seudun musiikkiopisto, liikuntahanke; Talvitapahtuma Isojärvellä <u>joulukuussa</u> yhteistyössä Liikkuva lapsi varhaiskasvatuksessa hanke, VPK, Porvoon seudun musiikkiopisto; yht.työ Tupatuen, Porvoon seudun musiikkiopiston, kirjaston ja vapaa-aikapalvelun kanssa vauvasta vaariin -tapahtuma <u>joulukuussa</u>

Pornaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät tavoitteet

Viihtyisä ja yhteisöllinen Pornainen

Tavoite	Kohderyhmä	Toimenpiteet ja niissä edistyminen
Kohtaamispaikkatoiminnan laajeneminen yhteistyössä yhdistysten ja seurakunnan kanssa	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Tupatuessa tehdään tiivistä yhteistyötä kirjaston ikäihmisten palvelujen kanssa, Voimaa vanhuuteen hankkeen kanssa, Omaisoivan, Muistiyhdistyksen, seurakunnan ja eläkeyhdistysten ja vanhusneuvoston kanssa. - Seurakunnan kanssa yhteistyötä tiivistetty lapsiperheiden toiminnan osalta, säännölliset tapaamiset noin kuukausittain, tapahtumia järjestetty yhdessä srk:n ja muiden toimijoiden kanssa
Matalan kynnyksen liikkumista lisäävien hankkeiden edistäminen	Lapset ja nuoret Aikuiset/työikäiset Ikäihmiset	- Tupatuessa tehdään Voimaa vanhuuteen kanssa yhteistyötä ohjaamalla heille kotikäynneiltä löytyviä ikäasukkaita ulkoiluystävä toimintaan asiakkaisiksi. - Liikuntaneuvonnan kehittämishanke alkoi vuoden 2023 alusta - Voimaa vanhuuteen -ohjelman aktiivinen toteuttaminen (voima- ja tasapainoryhmät, ulkoiluystävätoiminta, yhteistyön tiivistäminen, terveyskunnan testauspäivät) - Pornaisten harrastamisen malli -hankkeen liikuntakerhot aktiivisia - Liikkuva lapsi hankkeessa-koordinaattorin säännöllinen toiminta viikoittain varhaiskasvatuksessa on toteutunut - Vauva-huoltajajumppa vapaa-aikapalvelun tuottamana avoimen vakan henkilöstön huolehtiessa leikki-ikäisistä lapsista
Ikäihmisiä tukevien toimintojen kehittäminen - Aurinkomäen palvelukorttelin eteneminen suunnitellusti	Ikäihmiset	- Tupatuki toimii aktiivisesti tiedottajan kotona asuville ikähenkilöille ja viestii ikähenkilöiden toiveita päättäjille mm. Palvelubussi, bussiliput - Tupatuen ja kirjaston yhteisen päivän sisältö ikäinfoineen eri toiminnoista ja palveluista kunnassa. Kirjasto toimii matalakynnyksisenä kohtaamispaikkana Tupatuen maksuttomalla toiminnalla.